

Zagoneten dogodek v Münchenu

Pred eksplozijo

Nemški vodja in državni kancler Adolf Hitler se je pripeljal 8. novembra malo pred osmo uro zvečer s posebnim vlakom v spremstvu najzvestejših odličnikov iz Berlina v München na proslavo 15 letnice prve narodno-socialistične vstaje. Hitlerjevi stari strankini borci so se zbrali v dvorani meščanske pivnice, da so poslušali kanclerjev govor, o katerem poročamo na drugem mestu.

Ker se je Hitlerju mudilo radi državnih poslov nazaj v Berlin, je začel svoj govor že ob 20. uri namesto ob 20.30, kakor je bil njegov večletni običaj. Tudi ni po večletni navadi govoril poldrugo do dve uri, ampak samo slabo uro.

Ko je kancler zaključil svoj proti večletni navadi skrajšani govor ob 21.10, je ostal v dvorani le nekaj trenutkov v razgovoru s svojimi starimi pristaši, katerih se je zbralo le še 15, nakar je zapustil dvorano, da se odpelje nazaj v Berlin.

Vsi strankini prvaki, kateri so bili zbrani okrog vodje, so ga spremili na postajo. V dvorani so ostali samo še povabljeni.

Eksplozija

Ob 21.22 je zagrmela po dvorani nenadna eksplozija. Ugasnile so električne žarnice, zrušil se je steber, kateri je podpiral strop dvorane, in udrl se je strop na vse v dvorani preostale. Prestrašeni zborovalci so se usuli proti izhodu, kjer so jih pa že ovirale na pobegu ruševine.

Pri upravičenih zmede je bila še sreča, da je bilo proti koncu dvorane nekoliko luči, ker tamkaj električna napeljava ni bila poškodovana.

Pomoč podsutim in noškodovanim je bila takoj na mestu. Reševalci so začeli izkopavati izpod ruševin mrtve ter ranjene.

Po uradnem obvestilu je zgubilo življenje v porušeni dvorani šest oseb in med temi ena ženska. V noči po eksploziji so umrle v bolnišnici še tri osebe. Ranjenih je bilo okrog 60 ljudi in med temi več žensk. Od Hitlerjevega ožjega spremstva ni bil nikdo poškodovan.

Po eksploziji

Policija je koj obkolila dvorano ter vse mesto in je začela s preiskavo.

Kancler Hitler je ravno stopal v svoj posebni vlak, ko se je zgodila eksplozija. O atentatu so mu sporočili šele med povratno vožnjo.

Poveljnik nemške policije Himmler, ki je bil v Hitlerjevem spremstvu, je zapustil, ko je zvedel o dogodku, kanclerjev vlak in se je podal nazaj v München, kjer je ukrenil vse potrebno glede preiskave in izsleditve krivcev. Na Himmlerjev predlog je bila razpisana nagrada 500.000 mark, pozneje povečana na 600.000 onemu, ki bi izdal krivca.

Nemška policija je v teku noči izvršila nešteto aretacij in zaprla različne ljudi.

Učinek eksplozije v dvorani

Eksplozija peklenskega stroja je spremenila dvorano meščanske pivnice v kup razvalin. Na častni tribuni, s katere je govoril Hitler in je bila zbrana okrog njega strankina garda, se je nagrmadilo od po-

rušenega stropa ruševin za tri metre visoko in bi ne bil tamkaj ostal nikdo živ.

Nemška preiskava je ugotovila, da je povzročil eksplozijo natančno z uro opremljeni peklenski stroj, ki je bil položen v neposredno bližino dvorane, če že ne v dvorani sami ali nad njo.

Kancler Hitler se je vrnil v Berlin dne 9. novembra predpoldne. Pri njegovem prihodu se je zbrala ogromna množica ljudi, ki mu je navdušeno vzklikala, ko se je peljal skozi špalir tisočernih Berlinčanov v kanclersko palačo.

Dne 9. novembra se je po nemških poročilih zbiralo nemško prebivalstvo po različnih mestih v nepreglednih množicah na zborovanjih, kjer so navdušeno vzklikale Hitlerju in proti Angliji.

Kaj pravi nemško časopisje

Nemško časopisje obširno piše o eksploziji v Monakovem in dokazuje, da je bil to poskušen atentat na kanclerja Hitlerja, ki se je po čudežnem naključju rešil s tem, da je predčasno začel in končal svoj govor. Nemško časopisje dolži radi tega atentata Angleže, češ da so oni s svojim denarjem podkupili ljudi za to delo. S tem v zvezi omenjajo tudi atentat na romunskega ministrskega predsednika Calinesca, katerega očetje da so bili Angleži, češ da so prav tako podkupili člane fašistične Železne garde, da so ubili predsednika. Nemško časopisje silno grozi Angležem in vsem nezaželenim ljudem v Nemčiji, s katerimi bodo sedaj temeljito obračunali, da bo enkrat za vselej konec angleškega in judovskega terorja v Nemčiji.

Kaj pravijo o dogodku Francozi

Francoski radio in časopisje sta takoj poročala o dogodku v Münchenu zelo obširno. Francozi so ugotovili sledeča dejstva:

Dostop v dvorano, kjer se je vršilo Hitlerjevo zborovanje, so imele samo osebe, ki so se mogle izkazati s posebno vstopnico za ta shod. Zato je popolnoma izključeno, da bi se mogel vtihotapiti v dvorano kak nepoklican. Dvorana je bila policijsko zastražena že prej. Svobodono gibanje po dvorani in okolici so imeli samo vodilni člani narodno-socialistične stranke in policija, nazvana Gestapo. Dejstvo, da ni ranjen noben vidnejši član hitlerjevske stran-

ASPIRIN
T A B L E T E

v novem

zavitku od »celofana«

Higijanski — zavarovane
proti nečistobi — pri pre-
lomu brez izgube!

Oglas reg. pod S. br. 5839 I. III. 1939.

ke, da mnogo misliti na to, da je bil tako zvani atentat na Hitlerja povzročen po gotovih ljudeh, in to z naročilom. Eksplozija peklenskega stroja, ki je bil nameščen nad dvorano, se je izvršila kakih deset minut po Hitlerjevem odhodu, ko so se ljudske množice že razhajale. Francozi trdijo, da je bil peklenski stroj nameščen na to mesto šele po Hitlerjevem odhodu in po odhodu vseh strankinih odličnikov. Narodno-socialistična stranka je potrebovala senzacija po francoskih poročilih iz sledečih razlogov: Nemški narod se je že zelo ohladil v svojem navdušenju, zato so hoteli navdušenje zopet umetno dvigniti. Nemčija ima v sebi mnogo nevšečnih ljudi, katerim pa brez vzroka ne more do živoga. Sedaj bo Gestapo vse te nevšečne ljudi spravil v zvezo z dogodkom v Münchenu in bo z njimi obračunal. Glavni vzrok pa v sledečem: Nemčiji zelo primanjkuje finančnih sredstev in zato bo sedaj mogla poseči po premoženju raznih nevšečnih ljudi, katere bo spravila v zvezo z atentatom. Na ta način bo imela trojno zelo veliko korist na račun nedolžnih žrtev. Francozi imenujejo dogodek v Münchenu drugi požig nemškega Reichstaga (parlamenta).

Iz raznih držav

70 letnica italijanskega vladarja. Italijanski kralj Viktor Emanuel III. in abesinski cesar je praznoval zadnjo soboto 70 letnico, h kateri so mu častitali vsi vladarji kulturnega sveta, predsedniki republik ter šefi vlad. Jubilar se je poročil kot edini sin umorjenega italijanskega kralja Umberta leta 1896 s princeso Jeleno, hčerko črnogorskega kralja Nikite. Prestol Italije je zasedel 29. julija 1900. V družbi peterih otrok je obče priljubljeni kraljevski par praznoval leta 1936 štiridesetletnico srečnega zakona.

Poljski maršal Rydz Smigly dobil naslednika. Predsednik poljske republike

Rackiewicz je sprejel 10. novembra ostavko poljskega maršala Rydza Smiglyja, ki je v internaciji v Romuniji. Za njegovega naslednika je bil imenovan general Sikorski, predsednik poljske vlade v Parizu.

Angleško posojilo v iznosu 60 milijard dinarjev. Na parlamentarni seji 7. novembra je predlagal finančni minister Simon pooblastilo vladi za najem posojila 60 milijard din za tekoče proračunsko leto. Ogromno posojilo je namenjeno predvsem za vojne dobave.

Mirovna poslanica belgijskega kralja in holandske kraljice. Belgijski kralj Leopold se je odpeljal 6. novembra nenadoma v

spremljivanju ministrskega predsednika Spaka na Holandsko v mesto Haag, kjer se je posvetoval s holandsko kraljico Viljmino. Sad teh posvetovanj je brzozjavna mirovna poslanica, katero sta naslovila vladarja 7. novembra na vlade Nemčije, Anglije ter Francije in se glasi: »V tem resnem času napetosti in vojne na zapadu sva prepričana (belgijski kralj in holandska kraljica), da morava povzdigniti še enkrat svoj glas za mir, preden izbruhne vojna v vsej svoji sili. Pred nekaj časa so se vojujoče države izrazile, da niso naspotne pristati na pravično podlago za mir. Če je to zanje sprejemljivo, se jim stavlja v vsemu sili na razpolago, da nama sporoče svoje predloge in da se v duhu prijateljskega sporazuma doseže sprava. Zdi se nam, da je to naloga, ki jo morava izpolniti in da z ozirom na dobre odnose z vsemi sosedi lahko ponudiva svojo službo za posredovanje. Če bo to sprejeto, bova z vsemi sredstvi delala za vzpostavitev miru, v dobrobit naših narodov, vsega sveta. Upava, da bo najina ponudba sprejeta in da bo tvorila prvi korak k trajnemu miru.« Mirovni poziv belgijskega kralja in holandske kraljice so sicer vse države pozdravile, vendar je bil v naprej obsojen v praktičen neuspeh, ker Nemčija ne bi sprejela pogojev zavaznikov; zavezniki na se ne morejo ukloniti volji Nemčije.

Dvoličnost Rusije napram Nemčiji. Rusija igra napram Nemčiji zelo dvolično politiko. Ruski zunanji minister Molotov je v svojem govoru 6. novembra, o katerem poročamo na drugem mestu, ostro obsodil evropske demokratične države z Ameriko vred in je previdno izpustil vsak neprijateljski omenek Nemčije, ki je vendar sprožila ter začela to vojno. Pač pa je izdala komunistična internacionala ali kominterneta ob priliki proslave 22 letnice boljševiške revolucije v Rusiji proglas, v katerem niso opsovane kot meščanske ter kapitalistične države samo Anglija, Francija in Amerika, ampak tudi Nemčija, Italija in Japonska. Vsem se očitajo v proglasu enaki svetovni vladarski cilji, proti katerim se mora bojevati komunizem do končne zmage. Proglas dalje naglašava, da se sovjetska Rusija ne bo vmešavala v to vojno, katere cilji so daleč od njenih, kajti ostala bo dosledno zvesta svetovni komunistični revoluciji. Ker je bilo besedilo proglasa sestavljeno s pristankom Stalina, torej iste sovjetske osebnosti, ki je sklenila tudi sporazum z Nemčijo in odobrila vse korake ter uradne govore zadnjega časa, je to najboljši dokaz, kakšno dvojno vlogo igra Moskva. Igre te dvojne vloge se sedaj zavedajo v polni meri tudi v Nemčiji, kjer je proglas napravil naravnost porazen vtis in prepričal tudi dvomljivce o tem, da je namen sovjetske Rusije Nemčijo le izigravati na enak način, kakor bi rada izigravala tudi vse ostale države. Vkljub tej očitni dvoličnosti sovjetov se je nemški tisk obširno ukvarjal z govorom Molotova, povsem pa je zamolčal proglas kominterne, kateri je bil izdan istočasno.

Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe zaradi tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno ena časa »Franz-Josefove« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Kako pišejo . . .

Sramotilen spis zoper katoliško duhovščino je objavljala »Domovina« v letošnjem letniku v obliki romana pod naslovom »Andrej Šolar«. V tej povesti je samo naslov vzet iz slovensčine, vse drugo je od začetka do konca neslovensko. Delo je postavljeno v predvojne dni, v povesti pa ni niti najmanjšega sledu o slovenstvu in njegovih težkih borbah v tem času. Če bi »Domovina« res bila slovenski list, bi morala mladini sedanjega časa predočiti slovensko preteklost v pravi luči ter opisati težke boje, ki so jih vodili za obstoj in napredek slovenstva vsi stanovni našega ljudstva, zlasti slovenska duhovščina. »Domovini« pa je samo do tega, da delovanje slovenske duhovščine osramoti in opljuje. Zato si je izposodila iz nemške književnosti enega najbolj zagriženih in enostranskih nemških pisateljev (Thoma) ter presadila njegove strupenosti zoper katoliško duhovščino na slo-

venska tla. Thoma-»Domovini« duhovniki ne poznajo ljubezni do bližnjega, njim je tuje načelo pravičnosti, v zasledovanju političnih ciljev so trdi, brezprosn, lažnivi in do neusmiljenosti krivični. Takšni slovenski duhovniki do svojega ljudstva nikdar niso bili. Zgodovina slovenskega ljudstva daje slovenski duhovščini najlepše spričevalo. Brez slovenske duhovščine bi slovenskega naroda več ne bilo. Slovenska — pardon: jugoslovenska — »Domovina« se skazuje slovenski duhovščini hvaležno s tem, da posega v laži-svobodomiselnih in protikrščanske predale nemške književnosti po sramotilke zoper slovensko duhovščino. Naš list je to nečuveno sramotenje slovenske duhovščine v obliki iz nemščine prestavljenega romana že večkrat obsodil. »Domovina« je s to povestjo pokazala, kako je slovenska in kaka sovražnica Cerkve in duhovščine je.

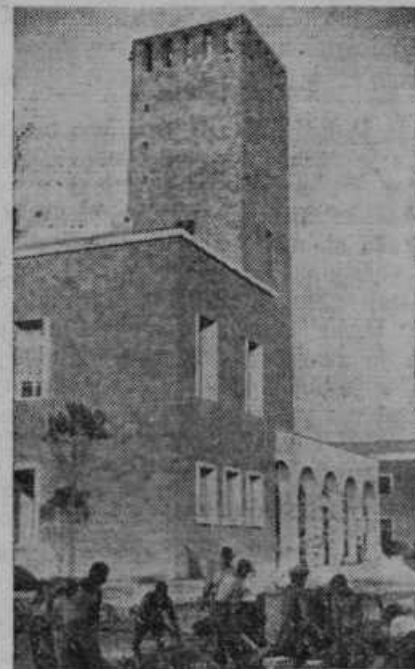
Po krščanskem svetu

Katoliški tisk je odločilnega pomena za katoliško gibanje. Brez svojega tiska ne uspeva noben pokret, najmanj pa katoliški, ki ima največ nasprotnikov med vsemi. Veliko važnost katoliških listov in časnikov je poznal veliki čikaški kardinal Jurij Mundelein, ki je umrl pred mesecem dni (2. oktobra). Ob njegovi smrti je javnost zvedela vse to, kar je čikaški nadškof storil v utrditev krščanske misli in osvežitev katoliškega življenja daleč preko mej svoje nadškofije. Med njegovimi velikimi deli stoji v ospredju kot eno največjih njegova dejavna skrb za razširjanje katoliškega tiska. Pri tem se je oziral na vse narodnosti, ki živijo v njegovi nadškofiji, dobro vedoč, da le materina beseda najde pot do človeškega srca. Zato se je tudi krepko zavzel za slovenski tisk. Kakor poroča »Amerikanski Slovenec«, je kardinal Mundelein o prvi priliki poklical v svojo nadškofijo tedanjega urednika li-

sta »Ave Maria«, ponudil mu slovensko župnijo sv. Štefana in ko se je g. Zakrajšek ob pomisleku, kaka nasprotstva ga čakajo, obotavljal, mu je ta enostavno povedal: »Jaz bom vaš škof, ki bom stal za vami!« In to je tudi storil. Ko so se dvigala vsa mogoča nasprotstva, se je pokojni nadškof vseskozi držal svoje obljube. Tako je pokojni kardinal pomagal, da je g. Zakrajšek preselil tedaj svojo skromno tiskarno v Čikago, iz katere se je potem organizirala laična tiskovna ustanova, ki je začela jačiti z intenzivnim delom katoliško tiskovno fronto in končno uspela, da so katoliški Slovenci v Ameriki dosegli toliko potreben slovenski katoliški dnevnik, ki izhaja še danes. Tako so bili deležni velike pomoči od kardinala Mundeleina tudi katoliški Slovenci v Ameriki. Če bi ne bilo njega, bi morda nikoli ne dosegli, kar se je doseglo v tem oziru med Slovenci v Ameriki.

Francoski letalski častnik daje pred dvigom v zrak zadnja navodila strelcu pri strojnici v angleškem bombniku

V Italiji so izsušili v teku let Pontinska močvirja. Na izsušenem prostoru so pozidali že pet novih mest. Na sliki vidimo občinsko hišo v novo zgrajenem mestu Pomezia